

Temlik kanununun 7 nci ve icra ve iflâs kanununun 33 ncü maddelerine dair

(Resmî Gazete ile neşir ve ilân : 4/X/1935 - Sayı : 3123)

No.
899

Adliye encümeninin aşağıda yazılı mazbatası Umumî Heyetin 1 - X - 1935 tarihli inikadında kabul edilmiştir (Cild 2 - Sayfa 6 ve Cild 4 - Sayfa 183 ve Cild 5 - Sayfa 6).

1 teşrinievvel 1935

1331 sayılı temlik kanununun 7 nci maddesinin 2004 sayılı icra ve iflâs kanununun 33 ncü maddesi hükmü ile mülga olup olmadığına ve Devlet şûrasının mütegayyib eşhas mallarının aynen geri verilmesine karar vermeğe mezun bulunub bulunmadığına dair Maliye bakanlığının bildiriği üzerine işin tefsire değeri olup olmadığına tayini ile sonunun bildirilmesi hakkında Başbakanlıktan yazılıb Adliye encümenine havale edilen 12 - VI - 1934 tarih ve 6/1902 sayılı tezkere Maliye bakanlığı namına gelen hukuk müşaviri bulunduğu halde okundu.

Kamutaydan temlik kanunu ile bu kanunun 7 nci maddesinin 146 sayılı kararla tefsirine aid hükmün icra ve iflâs kanununun ilâmların icrasına dair ikinci babındaki 33 ncü madde ile te'aruz edib etmediği ve bu hallere göre işin tefsire ihtiyacı olup olmadığı yolundaki Maliye bakanlığının Kamutaya işi göndermesine sebep olan hâdisce Tercan kazasında mühtediye Fatma ve Nigâr adlarındaki iki kadının açtığı dava üzerine iddia ettikleri malların kendilerine verilmesine dair çıkan ilâm katileşerek icraya konduktan sonra icra dairesinin tebligatı üzerine geri verilmesi hüküm altına alınan malın temlik kanunu ile bu kanunun 7 nci maddesinin tefsiri hakkındaki karardan bahsedilerek ancak 1331 senesindeki kayıtlı kıymetinin verilmesinden başka bir şey yapılamayacağı itirazına karşı icra dairesi bir ilâm hükmünün geri bırakılmayacağını 2004 sayılı icra ve iflâs kanununun 33 ncü maddesine dayanarak bu itirazı kabul etmemesi üzerine Maliye tarafından temyiz başvurulmuş, Temyiz mahkemesi icra ve iflâs dairesi de itirazın kabul edilmemesini tasdik etmiştir.

Maliye bakanlığı mütegayyib eşhasa aid mallar için Devlet şûrasında idarî dava açılabilceğini ve böyle malların ancak 1331 senesi kıymetlerinin Hazinece verileceği yukarıda yazılı kanunlarla tefsir kararının açık hükmü icabı olduğundan Temyiz mahkemesinin bahsedilen karar ve içtihadının isabetli görülmediği gibi böyle mütegayyib eşhas mallarının Devlet şûrasınca olduğu gibi sahibi bulduklarını iddia edenlere geri verilmesine karar vermeğe salâhiyetli olmadığı ve bu sebeplerle işin Kamutayca bir karara bağlanması gerek buna dair mütalealar yazılı olan tezkerede ve gerekse bakanlık namına verilen ağızdan izahlarda istenmektedir.

Encümence yapılan görüşme sonunda :

A - Emvali metruke kanunlarla Devlete intikal eden mallar hakkındaki kanunlarla temlik kanunu hükümleri açık ve tereddüdü mucib olmamakla beraber temlik kanununun 7 nci maddesinin tefsirine dair Kamutayca verilen karar adları yazılan kanun hükümlerinin tatbikını daha fazla aydınlatmış ve firarî ve mütegayyib şahısların Hazineye geçen taşısız malları hakkında herhangi, bir iddianın Devlet şûrasında idarî bir dava açılarak halledilebileceğini göstermiştir. Buna göre yeniden metruk malların olduğu gibi geri verilip verilmeyeceği ve bu kabil davaların ancak Devlet şûrasında görüleceği işleri için yeniden bir karar ve tefsire lüzum yoktur.

B - Metrûk malların Hazineye geçmesi ve temlik kanunu ile bunun tefsiri hakkındaki kararla

iera ve iflâs kanununun 33 neü maddesinin karşılıklı durumuna gelince yukarıda yazıldığı gibi Terecan mahkemesinde iki kadının açtığı davaya bakmağa adli mahkemenin salâhiyeti olmadığı âşikârsa da oranın Hazine avukatı karşısında görülmüş olması pek tabii olan bu davanın muhakemesinde mahkemenin ödevi ve yetkisi dışında bulunan bu iş hakkında Hazine namına müdafaada bulunmak mümkün olduğu gibi böyle bir müdafaanın ileri sürülmesine karşı mahkemece kabul olunmayarak çıkacak bir kararı havi ilâmın kanun yollarına baş vurarak düzeltilmesi de mümkün iken bu işin Terecan mahkemesinde geçirdiği safhalar hakkında açık bir tafsilât verilmemiş olduğundan yalnız katılmış bir ilâmın İera dairesindeki infaz işinde Hazine namına metrûk malın olduğu gibi verilmeyerek 1331 yılı kıymetinin verileceği yolundaki itirazın kabul olunmaması ve bunu onaylayan Temyiz içtihadının isabetli olmadığı mütaleasını encümen doğru bulamamıştır. Çünkü zühul ve kanunî hata ile de olsa bir mahkeme ilâmının infazı sırasında mahkemede söylenebilecek bir defin İera dairesinde beyan edilmesi hukukî bakımdan caiz değildir.

Ödev ve yetkisi dışında ve kanununa uygun olmayarak çıkmış olan bir ilâm hükmünün infaz edilmesi yalnız o işe bağlı kalabilecek bir hal olup yanlış bir yola kapı açmak gibi ihtimaller düşünmeğe değer mahiyette olmadığından işin mahkemede ve yukarı derecede iyi müdafa edilmemesi veya zühule dayanan bir kararın ortaya çıkmasından tefsir yolile bir karar almak veya eldeki kanun ve tefsirlerle mücerret bir hâdiseyi incelemek durumunda Kamutayca bir karar verilmesinin onamlı olamayacağına oybirliğiyle karar verilmiştir.

Mülga Öksüz yurdları umum müdürlüğü muhasebe müdürü Ahmed Lûtfi hakkında verilen faiz cezasının affine dair

(Resmî Gazete ile neşir ve ilâm : 3/X/1935 - Sayı : 3122)

No.
900

1341 senesinde Öksüz yurdları için bütçeye konan bir milyon küsur liradan malî buhran dolayısıyla Hazinece ancak (500) bin lira kadar bir miktarın verilebilmesi üzerine talebenin aç kalmaması için Maliye vekâletince bütün aidatın hatta kasadaki mevduatın sarfedilmesi hakkında verilen emir mucibince, mülga Öksüz yurdları umum müdürlüğü muhasebe müdürü Ahmed Lûtfi tekaüd aidatı ile harb vergisi ve Hazine pulu aidatını çocukların yaşesine sarfetmiş ve idare hesapları tetkik olduğu zaman bütün hesapların doğru olduğu ve Ahmed Lûtfinin zinmetine on para geçirmediği görülerek bu itibarla beraet etmiş ise de 1341 numaralı muvazene kanununun 26 neü maddesine tevfikeyen aidatı mukanneneyi zamanında malsandığına teslim etmediği için kendisine yüzde dokuz hesabı ile faiz cezası verilmiştir.

Ahmed Lûtfi hakkında verilen hükümler kanunun tatbiki itibarile şayanı cerh görülmemekle beraber bir kaç bin çocuğun aç bırakılmasına mâni olması ve kendisini bu yolda feda etmesi ve elinde ayrıca Maliye vekâletinin bir emri bulunması hususları derpiş edilerek, Ahmed Lûtfinin, başka bir meselesine taallûk etmemek üzere yalnız bu faiz cezasının affına karar verildi *(Cild 4 - Sayfa 184 ve Cild 5 - Sayfa 6)*.